

Naskok na sovjetsko utrdbo

Berlinski listi objavljajo zanimivo poročilo poveljnika pešpolka, ki je osvojil veliko rusko trdnjavo, sestavljeno iz petih utrd, razdeljenih na tri odseke in urejenih po najmodernejših sistemih.

Sovjetski vojniki so v početku simulirali, kakor da ne vidijo napadalcev. Ko so Nemci oddali nekaj strelcev proti trdnjavam, so reagirali s silnim streljanjem. Deset minut so nemški topovi intenzivno obstreljevali trdnjavske naprave. Granate, ki so tehtale po 50 kg, so napravile mnogo škode, čim pa je ogenj ponehal, sta dva bataljona frontalno napadla posamezne objekte. Tretji bataljon je obsedel desno utrdbo. Tedaj so sprožili iz vseh petih sovjetskih trdnjav naravnost peklenjski ogenj, toda kmalu je bila baterija prve utrdbe uničena. Takoj nato je prešel v napad še en bataljon, ki je podrl obrambne naprave okrog posameznih utrd.

Skupina vojakov se je povzpela na kupolo trdnjave, se spuščala ob njej previdno k tlom ter med potjo zagnala vrsto ročnih granat v odprtine. Ob istem času se je silni ogenj sovražnega topništva iz ostalih štirih utrd nadaljeval. Nemški vojniki so se morali ponovno umakniti, a so vedno znova prehajali v napad. Nazadnje je trdnjavska četa napadla najbolj izpostavljeno utrdbo z metaličnimi plamenov, čeprav je bilo streljanje iz nje najintenzivnejše.

Kmalu so se začele silne eksplozije. Vrh trdnjave je odneslo. V armiranem cementu je zazijala dva metra široka vrzel. Ko je tedaj neka četa pričela napadati utrdbo, ki se je še držala, so se pionirji že lotili druge utrdbe. Razpostavili so ob njej eksplozive, sprčo katerih bi se moralo sesuti še tako debelo zidovje. Ko je tudi ta utrdba padla, so nemški pionirji takoj vdrli vanjo in ujeli nekaj sovjetskih vojakov. Utrdba je bila razdeljena na tri odseke,

ki so bili med seboj povezani s trdnimi vrati. Vsaka vrata so morali posebej pogrnati v zrak. Ko je bilo tudi to delo dovršeno, so Nemci poslali nekega ujetnika k poveljniku spodnjega odseka utrdbe s pozivom, naj se ostali sovjetski vojniki, ki so bili v njem, predajo. Poveljnik utrdbe ga je ustrelil. Tedaj je bil poslan k sovjetskemu oficirju neki nemški vojak. Ko je hotel oficir tudi njega ustreliti, je ta zagnal proti njemu ročno granato. Sovjeti so pričeli bežno streljati nanj, a ga niso zadeli. Vojako so prihiteli na pomoč še drugi in tako so se polastili vse utrdbe.

Nato se je začela borba za tretjo utrdbo. Zopet so pionirji pričeli svoje rušilno delo. V tej utrdbi je bilo okrog 100 sovjetskih vojakov. 42 jih je bilo ujetih, ostali so podlegli poškodbam. Nekateri izmed ujetnikov so v borbi oslepli. Bili so silno izmučeni in živčno omajani, tako da so zmagovalce prosili, da jih pustijo pri življenju.

Pijača, ki nadomestuje pivo

V področju proizvodnje piva se pripravljajo prekrat. Iz stranskih proizvodov pri izdelavi sira so v Nemčiji izdelali pijačo, ki ima vse prednosti piva in isti okus, le alkohola vsebuje manj.

Poskusi, ki jih je napravil doslej izumitelj dr. Roeder, kažejo, da bi si mogla Nemčija s tem, če bi uporabila samo četrtino svoje razpoložljive sile, za izdelavo novega piva, prihraniti letno 386.000 stotov sladla ali 495.000 stotov ječmena. Iz te količine lahko izdela 5 milijonov hl piva.

Naprava proti muzejskim tatovom

Francoski izumitelj Raymond Langlois, ki se je že pred časom posredoval z izumom stroja za štetje volilnih glasov, je sestavil majhno napravo, ki naj bi v bodočnosti muzejskim tatovom onemogočila posle. Temeljna sestavna dela te naprave sta cev z živim srebrom in seveda fotoelektrična stanica, »električno oko«, ki je že v toliko primerih pokazalo svojo uporabnost. Langloisov aparat je tako občutljiv, da sproži svetlobne in zvočne svarilne znake.

ali csmino proizvodnje v svojih starih majh.

Nova pijača se da z različnimi fermentacijskimi postopki bolj ali manj spreminjati kakor pravo pivo. Predvsem pa je važno to, da ima novo pivo komaj polovico toliko alkohola kakor staro, to je 1,4 odstotka, nasprotno pa ima dvakratno redilno vrednost. Zavoljo nižjega alkohola ne opijani in ne dela človeka trdnega. Z nadaljnjimi izboljšavami bo mogoče odstotek alkohola še znižati, ne da bi se spremenil okus.

L'attacco di un Pichiatelli — Napad italijanskega strmo-glavca

contro una nave nemica — proti sovražni ladji

Pevec, ki se ni šalil

V Stockholmu je umrl pred kratkim operni ravnatelj Forsell, zelo znan tudi izven opernih krogov. Rodil se je 1868, a 1896. je spet istočasno dobil čin poročnika, diplomu učitelja mečevanja in je prvi nastopil na odru kot Figaro v »Seviljskem brivcu«. Kot pevec se je odlikoval razen kot Figaro zlasti še kot Wothan, Mefistofeles in don Juan.

Forsell je bil človek, ki se ni znal za-

drževati in se tudi ni hotel Nekoč je na odru iztresel svojo sabo voljo in dokazal svoje nemške sposobnosti tako, da je nasprotniku s konico meča odbil najprovo ponarejene brke, potem isto tako ponarejene obrvi in nazadnje lasuljo. Ob neki drugi priliki je bil v prizoru slavnosti v »Donu Juanu« nezadovoljen z orkestrom in je to pokazal na ta način, da je nenadno izlil čašo peneče se pijače na godbenike.

Pišče, ki poje kakor petelin

Med debrecenskimi kokošjerejci vlada veliko zanimanje za pišče, ki je pravi fenomen svoje vrste. Zvalica se ni bila popolnoma zlezla iz jajca, ko je že začela prepevati kakor petelin, sprva sicer še tiho, toda že drugi dan svojega življenja se je lahko kosala s kakšnim odraslim petelinom.

Perutninarji iz okolice Debrecena prihajajo sedaj v tropih, da si ogledajo nenavadno piščo. Znanstveniki se ne morejo razložiti njegovih sposobnosti, pač pa govorijo ljudski glas, da napoveduje piščo, ki poje kakor petelin, bližnje »velike dogodke«. Ti »veliki dogodki« pa so medtem v resnici prišli tudi za Madžare.

Morda še ne veš...

da pojedjo povprečno največ sira v Evropi Švicarji;

da ni najmrzljivejši kraj na svetu Severni Ir, temveč nekateri kraji v severni Sibiriji;

da je Amazonka na vodi najbogatejša reka na svetu. Od izvirka do ujstva, kjer se izliva v morje, sprejme ta reka nad dvesto rečnih pritokov;

da rasejo največja drevesa na svetu v Kaliforniji;

da ima med pticami, ki žive v svobodi, labod največjo težo. Dobro razvit labod tehta namreč do 9 kg;

da pada vsako leto na zemljo okoli 35 milijonov izpodnebnikov

Dnevni pohodi nemške vojske proti Rusiji

Nemški dopisni urad beleži, da napravijo nemške čete v vojni proti Rusiji dnevno 40 do 50 km pota, in to v največji vročini, ki povzroča silno žejo.

Cene življenjskih potrebščin v Ameriki

Nemški listi poročajo iz Chicaga, da so cene življenjskih potrebščin v Zedinjenih državah v zadnjem letu vojne poskočile za 40 odstotkov.

Inserirajte v „Jutru“!

polnosti svojega krajinskega lika. Gledaš z neprepisanimi očmi skozi odprto okno in se zdi, da obrača knjigo s starimi bakrorezji: glej, kako svojega je podoba Incise ali Figline, ki združujeta srednjeveško starino z utripom sodobnega življenja! Kjer koli je le mogoče, je zemlja še vedno do podrobnosti obdelana; med zelenimi žitnimi polji bode kakor pastirji nad čredo mure, ki dajejo materinsko hrano svileprejkam. Kjer ni gradov, so tovarne, ki pa niso — kakor pri nas — sive kasarne prisiljenega dela, marveč radostne stavbe, ki vabijo in očarajo, kakor na primer karmistarske hiše v San Giovanni Valdarno. Rdeče steklene v San Giovanni Valdarno. Rdeče steklene v San Giovanni Valdarno. Rdeče steklene v San Giovanni Valdarno.

Viak hiti neugnano skozi staro, lepo, prikopno toskansko zemljo. Že se vidi v daljavi modre umbriske gore, domovina svetnika, ki je začel pred njim egiptovski kralj Echnaton. S tovarišem govori o Jörgensenovi monografiji o asiskem »poverellu«, gledava zelena polja, ki se niso sprejela vročih poljubov poletnega sonca, in vabljive hiše, ki z odprtimi okni dihajo v sveže jutro. Viak je s svojo hitrostjo živa podoba našega »dinamičnega časa«: napaja oči, a ne dopušča odmora in premišljevanja. Treba je hiteti, vendar hiteti nasproti obzorju, ki se je zožilo in skril v meglo; a zanj se ni bati, ker je sonce močnejše od megle. In viak nenehoma poje mehanično, uspevajočo pesem koles. Medtem ko je že za nami Toskana, ko nas pozdravljajo zagoreli bregovi Lacija, se ob pogledu na Tiberio vedro in hrepenenče spo-

minjamo Rima, kamor vodijo vsa pota in kamor nas z železno ravnodušnostjo nosi vlak.

Kaj dela London

Nemški listi poročajo po ameriških virih, da se je življenje v Londonu v zadnjih desetih dneh precej spremenilo. V odličnih barh je prodaja žganja narasla za sto odstotkov. Kapele svirajo pesmi o Volgi, moški pa nosijo rdeče samoevne. Nekateri so s tem pojavi baje zadovoljni.

A NEKDOTA

Carl Spitzweg, sloviti slikar nemške romantike šole je bil splošno znan kot sovražnik žensk. Nekoč pa se je nekemu njegovemu prijatelju le posrečilo, da ga je pridobil za udeležbo pri veseljenju v ateljeju. Tam se je neka ženska vsedla poleg Spitzwega in ga vprašala:

»Mojster, ali je res, kar se govori o vas, — da ste namreč sovražnik žensk?«

Spitzweg je pogledal sosedo skozi naočnike in jo zavrnil:

»Jaz da bi bil sovražnik žensk? Smešno vprašanje! Ženske mojega sovraštva sploh niso vredne!«

VSAK DAN ENA

»Za božjo voljo, popraskajte me vendar po hrbtu!«

Kulturni pregled

Feljtón o Toskani

Ne bi mogel reči, čemu ni je izmed vseh krajin stare Italije najljubša Toskana. Krajine so kakor ljudje: kdo naj domuje, od kod potekajo čustva ugodja ali neugodja, ki nam ga vzbujajo posamezniki; od kod tiste Goethejeve »Wahlverwandschaftene«, ki se razvijajo med ljudmi; od kod simpatije, ki so »zora ljubezni«? Toskana izmed vseh krajinskih ljubov Italije, kar jih poznam, najbolj ustreza idealni podobi Italije: je vsa kulturna, vsa skrbno obdelana, do podrobnosti izoblikovana po nadpovprečnem človeškem okusu; krajina, ki se zdi celo skozi okno brzega vlaka, ko stopajo v osredje samo najbolj očite poteze krajev, ubrana spojina starinskih in sodobnih elementov, narave in kulture, dela in sanje.

Sanjski element: to je tisti umetniški nadh, ki ga ima vsa Toskana. Postavimo: na griču vidiš staro, skoraj že gradič podobno vilo. Prvo, kar občutiš ob pogledu nanjo, je čudovita splošnost med krajino in arhitekturo. Kolikokrat srečuješ v krajinah drugih dežel stavbe, ki se vidi, kakor bi bile postavljene iz nejevolje zoper značaj te krajine; stavbe, ki so s svojim okoljem v neprestanem sporu, ker preveč poudarjajo kontrast in preočito kažejo stremljenje, da bi opozorile nase in na svojo vzvišenost. V Toskani vidiš gradove in vile, ki so ponekod močno stari in že zaradi svoje govorice svoje arhitekture zabijajo poglede, vzlic temu nočejo biti v sporu s krajino, marveč samo izražajo v arhaični obliki nemarljivo lepoto teh tal,

ki so se jim v vidovitem načrtu arhitekta prilagodile že v začetku. Skrivnost italijanske umetniške arhitekture je v tem, da se ume povsod prilagodi tiam, okolju in celo obzorju posamezne pokrajine, tako da se človeška selišča z nepresilnim okusom včlenjujejo v celotni pejzaž in verno služijo njegovemu poveljanju. Z druge strani se lahko prav v Toskani udiš, kako važne so za obraz obilno naseljenega kraja barve zidov — to česar pri nas do malega ne upoštevajo, čeprav naša pogosto zamračena krajina bolj potrebuje barvnih učinkov kakor sončna Toskana. Barva močno izpopolnjuje plastično podobo ali geometrične oblike hiše in mnogo pripomore k temu, da se stavba včleni v naravni stil celotnega pejzaža. V Toskani si kar ni mogoče zamisliti takega čudašstva, kakor ga opažajo pri nas, kjer ti pobarvajo moderno vilo s črno barvo ali postavijo v zelenem okolju hišo z zelenimi zidovi.

Tistile villi na hribu, ki se je tako ubrano prilagodila okolici in daljnim modrim goram ob ozorju, je nedostajalo še nekaj in prav to je arhitektu dostavil vtar; nekaj cipres, tu v gosti skupini, tam v okusno odmerjenih razdaljah. Stavba je z njimi postala živa in zgovorna; dobila je izraz, ki te prijetno vzmirlja celo iz dolžave. Kaj bi bila Italija brez takih in podobnih izpopolnitev narave? Dobri del njenega krajinskega čara prihaja prav od tega, da se je človek umel prilagoditi naravi, jo obvladati in jo storiť kar le mogoče človeško. Toskanaki človek po vsej

verjetnosti ni romantik: v splošnem ne ljubi bizarnih reči, čeprav je poln strasti ter čuta za lepoto in vzornost. Zdi se, da se mu izmed vseh stilov najbolj prilega klasični in da v njem najbolj dovršeno izpoveduje večstoletno izkušnost svojega rodu, ki na istih tleh in pod istim nebom obdeluje tla, stavi ceste in gradi hiše in cerkve.

Morda ni najčistejša in najbolj italijansko-latinska samo toskanska govorica, marveč je taka tudi toskanska krajina z vsem kultiviranim stilom svojega pejzaža. Kako se zvedri pogled, ko po neprepisani noči v vlaklu odgrneš zaveso na oknu in ujameš trenutek, ko se je začel vlak pomikati z lepe, moderne postaje, čije ime je samo sladko kakor Toskana: Firenze. Da, to je mesto Danteja, Michelangela in Leonarda da Vincija, zavetišče muz, domovinski kraj italijanske renesanse, mesto, ki je morda bolj od drugih ustvarjeno za tiho življenje, za prodorni študij, za sladko uživanje toskanske lepote. Nad okoliškimi griči, kjer mi pogled išče obrise nepozabnih Fiesol, selišča Etruskov in samostanskega miru svetnikov, je razlita jutrnja zora. V njeni rahli luči se vidi spili hiše še čistejše in prikupnejše. Mesto spili. Ulice, kar jih vidimo z vlaka, so prazne; v parku pojo ptice. Okna — so povsod zagnjena. Nijker umetne luči. Touto koliko zgorovnejši je molk teh ulic in hiš z njihovimi balkoni! Za hip se prikaže v jutrnjem svitu Brunelleschova kupola Duoma in zopet izgine v svežem, čistem jutru močnejšega mesta, ki prehaja počasi na periferijo in čedalje bolj izgublja značilni obraz.

Toda kmalu pride krajina v smeri proti Rimu. Šele tu se pokaže Toskana v vsej

